

До спеціалізованої вченої ради К 26.503.01
Науково-дослідного інституту
публічного права

03035, м. Київ,
вул. Георгія Кірпи, 2А

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію

Бригінець Андріани Василівни

на тему «Правове забезпечення конфіденційності

у фінансово-правових відносинах»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук

за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес;

фінансове право; інформаційне право

Формування та налагодження ефективного функціонування механізму забезпечення національної безпеки в сучасних складних економіко-політичних умовах, в атмосфері зростання глобальної взаємозалежності стає пріоритетним завданням як нашої держави, так й усього суспільства. Особливої актуальності у зазначеному контексті набуває зміцнення інформаційної та фінансової безпеки України. При цьому, серед структурних компонентів фінансової безпеки (суб'єктно-інституціонального, функціонально-інструментального та нормативно-правового), саме останній має особливе значення, адже поза правом публічна фінансова діяльність взагалі є неможливою. В свою чергу, при побудові модерної концепції фінансової безпеки на суттєву увагу заслуговує питання збереження конфіденційності у фінансово-правових відносинах. Таким чином буде здійснено конкретизацію конституційного принципу захисту конфіденційної інформації (ст.32 Конституції України) безпосередньо в сфері публічної

фінансової діяльності; досягнуто належної підтримки інформаційно-фінансової безпеки, як суб'єктів підприємницької діяльності, громадян, так і держави. Тому потреба вітчизняного законодавця, науки та практики в фаховому, теоретичному опрацюванні складного комплексу питань правової регламентації фінансової конфіденційності, в формулюванні науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України, вирішенні наявних колізій правотворення та правозастосування тільки зростає.

Разом з тим, слід зазначити, що незважаючи на динамічний прогрес теоретико-доктринальної бази вітчизняного фінансового права, на цей час питання дослідження конфіденційності в сфері публічної фінансової діяльності, фінансово-правового забезпечення її реалізації не належать до сфери пріоритетних наукових інтересів правознавців. Саме цими обставинами обумовлена актуальність та своєчасність проведеного наукового дослідження.

Рецензована дисертація побудована на досягненнях вітчизняної й світової юридичної науки по обраній проблематиці та відрізняється належним науковим рівнем. Ретельний аналіз сучасних проблемних моментів правового забезпечення конфіденційності у сфері публічної фінансової діяльності дозволяє здобувачу сформулювати нові теоретико-правові ідеї, що заслуговують на всіляку підтримку та визнання, висунути аргументовані пропозиції відносно вдосконалення чинного фінансового законодавства України, а також щодо раціоналізації правозастосовної діяльності в окресленому сегменті.

Науково-практичні результати, отримані пошукувачем, є достовірними та об'єктивними. По роботі зрозуміло, що автор поєднує глибоку обізнаність у реальних законодавчо-правових проблемах із ґрунтовною ерудицією як в цілому у фінансово-правовій галузі, так й стосовно сутності та особливостей фінансово-правового забезпечення конфіденційності в нашій державі. Підтвердженням наведеної тези є значна

кількість публікацій Бригінець А.В. за темою дисертаційного дослідження.

Представлена наукова робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Такий висновок можна зробити, виходячи із структури наукової роботи. Дисертація Бригінець А.В. складається зі вступу, трьох логічно пов'язаних між собою розділів, висновків до кожного розділу та до роботи в цілому, а також зі списку використаних джерел і додатків. Наведений спосіб структуризації роботи відповідає обраній меті дослідження, дозволяє послідовно й змістовно розглянути більшість проблемних вузлів та вирішити основні завдання, що визначені автором.

Ознайомлення зі змістом дисертації Бригінець А.В. дозволяє нам констатувати, що здобувач обрала вірну методологічну основу для свого наукового дослідження. Робота є логічною і послідовною. Починаючи з розгляду загальнотеоретичних положень про зміст категорій «конфіденційність», «конфіденційна інформація» та «фінансові правовідносини» автор послідовно переходить до аналізу конфіденційності у фінансово-правових відносинах (у вузькому та широкому значеннях), до формування сучасної парадигми правового забезпечення конфіденційності в сфері публічних фінансів.

Перший розділ роботи дисертант присвятила характеристиці теоретико-правових основ дослідження конфіденційності у фінансовій сфері. Здобувач аналізує процес формування і генезису конфіденційності у фінансово-правових відносинах, а також наголошує, що зараз в умовах поглиблення проблем не тільки політичного, але й економічного, правового та соціального характеру в Україні найбільш актуальним стає вирішення питання створення необхідних правових умов забезпечення фінансової безпеки держави шляхом належного врегулювання та цілеспрямованого правового захисту інституту конфіденційності. Автор пропонує виділяти чотири етапи розвитку конфіденційності у фінансових правовідносинах на території сучасної України та вказує на багатогранність і комплексний характер окресленого економіко-

правового феномену.

Досліджено правові засади конфіденційності у процесі забезпечення фінансової безпеки держави та констатовано, що правову базу у сегменті забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах складають: Конституція України, Бюджетний, Податковий та Кримінальний кодекси України, а також ряд законів та підзаконних нормативно-правових актів. З'ясовано, що основоположним джерелом у інформаційно-правовому просторі виступає Закон України «Про інформацію». Особливий акцент робиться на останній законодавчий акт, водночас аргументовано вказується на його «моральну» застарілість. Звертається увага на дублювання та множення чинних норм права, на наявну складність упорядкування існуючої фрагментарності вітчизняної законодавчої бази, яка регулює забезпечення конфіденційності у фінансовій системі. Пропонується прийняття та введення у дію проекту Закону України «Про конфіденційність у фінансово-правових відносинах», завдяки якому рекомендується заповнити та усунути правові прогалини і колізії у даній сфері.

Другий розділ наукової роботи Бригінець А.В. присвячує аналізу сутності правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах. Автор здійснює поглиблене дослідження специфіки нормативно-правового регулювання окресленої діяльності. Заслуговує на підтримку висновок здобувача, що основними проявами конфіденційності у фінансово-правових відносинах виступають бюджетна, податкова, банківська, комерційна (фінансово-комерційна) та валютна конфіденційність. Автор здійснює систематизацію відповідного понятійно-категоріального апарату та наповнює новим змістом дефініції «бюджетна конфіденційність», «податкова конфіденційність», «банківська конфіденційність», «фінансово-комерційна конфіденційність» та «валютна конфіденційність».

Проведено поглиблений аналіз законодавчого інструментарію забезпечення основних проявів конфіденційності у фінансово-правових відносинах, виявлені та досліджені проблемні питання зазначеного

нормативно-правового регулювання, запропоновані вектори можливого вдосконалення законодавчого забезпечення в наведеній сфері. Вивчено фінансово-правовий аспект юридичної відповідальності за порушення конфіденційності. Робиться наголос на тому, що відповідальність за правопорушення у сфері конфіденційності не лише має розцінюватись як інструмент урегулювання суспільних відносин у галузі фінансового права, а й повинна сприяти зміцненню публічно-правових відносин.

У третьому розділі дисертації пошукувач окреслює перспективи реформування вітчизняного правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах. Задля цього автором проведено аналіз відповідного зарубіжного законодавства та доведено важливість запозичення існуючого позитивного досвіду (таких держав, як: Австрія, Білорусь, Велика Британія, Казахстан, Ліхтенштейн, Люксембург, РФ, США, Франція, ФРН) для покращення вітчизняного законодавства та формування його у відповідності до діючих світових стандартів регулювання інституту конфіденційності. Заслуговує на підтримку позиція автора згідно до якої на сьогодні найбільш ефективним у наведеному контексті є досвід Швейцарії, яка на конституційному рівні закріпила гарантування захисту фінансово-правових відносин. Цілком слушно зауважується, що саме за допомогою імплементації позитивного зарубіжного досвіду правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах можливе покращення та приведення до європейських стандартів вітчизняного законодавства та побудови в Україні сучасної правової держави.

Дисертант аналізує основні колізії та вади законодавчої регламентації забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах. Задля усунення наведених у роботі недоліків пропонується низка змін та доповнень до чинного законодавства нашої держави.

В цілому, хотілося б зазначити, що висновки та рекомендації, які викладені у дисертаційній роботі Бригінець А.В., є обґрунтованими та виваженими. Це обумовлено вдало обраною метою та завданнями

дослідження, належним рівнем виконання поставлених завдань, а також використанням різних наукових методів дослідження, що дозволило у повному обсязі проаналізувати проблемні питання, пов'язані із тематикою дослідження. Пропозиції та висновки автора ґрунтуються також на критичному осмисленні найсучасніших здобутків вітчизняної та зарубіжної юридичної науки.

Результати дослідження пройшли апробацію на значній кількості науково-практичних конференцій (усі шість міжнародні), на науково-практичному круглому столі.

Основні положення та висновки дисертації викладені в 16 публікаціях (у 9 статтях у наукових виданнях з юридичних наук, з яких: 5 – статті в виданнях України, що визнані як фахові з юридичних дисциплін, 4 – статті в іноземних виданнях та 7 тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях та науково-практичному круглому столі).

Ідеї та положення, що викладені в дисертаційній роботі Бригінець А.В. можуть бути використані при викладанні курсів «Адміністративне право», «Фінансове право України», «Банківське право України» та «Податкове право України», покладені в основу підготовки підручників та навчальних посібників із зазначених дисциплін. Одержані здобувачем результати також можуть бути затребувані у правотворчій діяльності (при підготовці пропозицій щодо внесення змін та доповнень до чинного законодавства України); у науково-дослідній сфері (для здійснення подальших розробок та наукових досліджень фінансово-правового регулювання конфіденційності); у правозастосовній сфері (для удосконалення практики та підвищення рівня правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах).

Але деякі положення дисертаційного дослідження, як і будь-якої творчої роботи, мають дискусійний характер, потребують уточнення або пояснення, хоча це зовсім не погіршує враження від роботи. На декількох

із них ми вважаємо доцільним зупинитись.

1. У дисертації автор цілком виправдано головне зусилля зосереджує на аналізі феномену конфіденційності та конфіденційної інформації у фінансово-правових відносинах. Поряд з цим, здобувач розглядає її «родинні» до конфіденційної інформації категорії (таємна інформація, інформація з обмеженим доступом, службова інформація тощо). На наш погляд, наукова робота тільки виграла аби пошукувач більш чітко артикулювала свою позицію щодо сутності та співвідношення зазначених термінів, адже об'єктивне розуміння їх змісту дозволило б уникнути певної плутанини у застосуванні зазначених категорій.

2. На с.69 – 70 дисертації пошукувач констатує, що у вітчизняній науці не існує уніфікованої класифікації правових таємниць та виходить з наявності ієрархії таємниць. У цьому зв'язку, хотілося б почути під час публічного захисту пропозиції автора: а) щодо обрання критеріїв поділу та групування правових таємниць; б) стосовно можливості використання принципу субординації в окресленій сфері та щодо визначення ієрархічності таємниць.

3. Викликає сумнів коректність твердження здобувача про те, що нею удосконалено законодавчий інструментарій забезпечення основних проявів конфіденційності у фінансово-правових відносинах (с.26). На наше переконання удосконалити чинне законодавство може тільки та особа чи орган, які наділені відповідними повноваженнями.

4. Здобувач в презентованій дисертації розкриває сутність сучасної парадигми правового регулювання конфіденційності у фінансово-правових відносинах через бюджетну, податкову, банківську, комерційну (фінансово-комерційну) та валютну конфіденційність. Вважаємо, що враження від наукової роботи тільки покращило більш прискіпливе відношення дисертанта до аналізу сутності та специфіки правового забезпечення фінансово-комерційної конфіденційності у діяльності державних та комунальних підприємств (як своєрідних операторів публічних фінансів).

5. На наш погляд, наукова робота тільки виграла аби автор більш зважено підійшла до побудови дисертації. Відсутність збалансованості за обсягом її складових призводить до того, що поряд з підрозділом 2.1 (розмір якого складає 40 сторінок) до наукової роботи включено компоненти набагато менші за своїм масштабом. Зокрема, обсяг підрозділу 1.2 дисертації становить тільки 8 сторінок. Подібний підхід призводить до певної поверховості та вибіркості у розкритті автором окремих питань теми дослідження. Хоча варто зауважити, що зазначений момент, виходячи із загального змісту дисертації, не є критичним.

6. Викликає зауваження обраний автором підхід до технічного оформлення висновків до кожного розділу дисертації (с.55 – 57, 131 – 133, 179 – 181). Вони не мають (на відміну від загальних висновків) нумерації та дещо ускладнені, у зв'язку з цим, для сприйняття.

Тим не менш, не дивлячись на висловлені зауваження з приводу рецензованої роботи, слід зробити висновок, що дисертація Бригінець А.В. є самостійним, завершеним науковим дослідженням. Висвітлені в ній ідеї та розробки належать особисто автору, теоретичні положення аргументовані законодавчими та іншими нормативно-правовими актами, сучасним фактичним матеріалом. Сформульовані в дисертації теоретичні положення та викладені узагальнення не повторюють наявних у науковій літературі публікацій і отримані автором самостійно. Наукові статті повною мірою відбивають зміст основних положень дисертації. Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні результати та положення дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до вимог, встановлених МОН України.

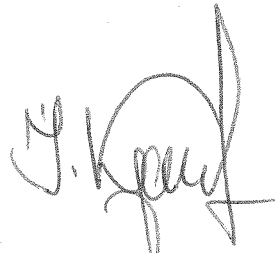
Саме тому, вважаємо, що дисертація Бригінець А.В. «Правове забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах» є комплексним дослідженням належного рівня, має аргументовані позиції наукової новизни, відповідає вимогам пунктів 9 та 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету

Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а також вимогам Міністерства освіти і науки України, що висуваються до кандидатських дисертацій.

Автор дисертації Бригінець Андріана Василівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

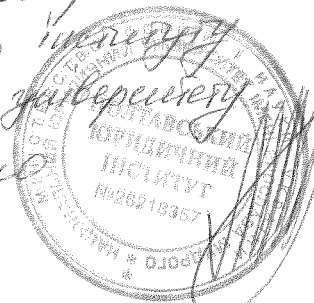
доктор юридичних наук, професор
старший науковий співробітник,
доцент кафедри кримінального та
адміністративного права і процесу
Полтавського юридичного інституту
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

І.Є.Криницький

Лідина доцентка Криницькою І.Є. завідує.

*Замісник директора
з навчальної та наукової роботи
Полтавського юридичного інституту
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

О.М.Лашенко

29 березня 2018 року